

תשרי:

שיתוף והשתתפות

מטרה

התלמידים יבררו לעצמם את מידת הנכונות לוותר על דבר יקר על מנת לסייע לחברים.

"ולקחתם לכם" – משלכם.

מכאן אמרו חכמים: אין אדם יוצא ידי חובתו ביום הראשון של החג בלולבו של חברו. אלא אם כן נתנו לו במתנה.

ומעשה ברבן גמליאל ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא שהיו באים בספינת. ולא היה לולב אלא לרבן גמליאל בלבד, שקנה אותו באלף זוז. נטלו רבן גמליאל וברך ונתנו לרבי יהושע במתנה.

נטלו רבי יהושע וברך ונתנו לרבי אלעזר בן עזריה במתנה. נטלו רבי אלעזר בן עזריה ויצא בו ונתנו לרבי עקיבא. נטלו רבי עקיבא וברך והחזירו לרבן גמליאל.

תלמוד בבלי מסכת סוכה פרק ג דף מא עמ' ב

את מצות נטילת לולב מקיימים בכל יום מימי חג הסוכות מלבד שבת. זמן קיום המצוה הוא ביום החל מזריחת החמה. בשעת קיום המצוה מחזיקים את הלולב עם ההדסים והערבות ביד ימין ואת האתרוג ביד שמאל, כשהם צמודים זה לזה. תחילה, אווזים את האתרוג באופן שעוקצו מופנה כלפי מעלה ופיטמו כלפי מטה - הפוך מדרך גדילתו. מברכים: "ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על נטילת לולב", ומיד הופכים את האתרוג כשהעוקץ כלפי מטה והפיטם כלפי מעלה - כדרך גידולו - ומנענעים את ארבעת המינים.

שאלות לדיון:

מדוע נתן רבן גמליאל לרבי יהושע את הלולב שלו במתנה? מדוע עשו זאת גם האחרים?

מה הם אפשרו זה לזה? מה היה קורה לו לא נתן רבן גמליאל לחבריו את לולבו בחינם?

מדוע החזיר רבי עקיבא את המתנה שקיבל? הרי יכול היה לשמור את הלולב לעצמו!

איזו דוגמא הם נתנו לנו? מה קורה לאחרים כשאני מוותר על משהו שיקר לי?

האם זה יוצר ניצול? האם זה גורם לאחרים לפעול כמוני?

האם הייתם מוכנים לתת כמתנה משהו יקר לכם (כספית או רגשית) ובאילו תנאים?

מתי נתתם משהו יקר מאוד? איך מרגישים כשנותנים משהו יקר שהאחר זקוק לו?

הצעה לפעילות:

הילדים יקבלו פנקס כאשר בדף הראשון תצויר מתנה ובשני הדפים הבאים יהיה עליהם לפעול. התלמידים יציירו שני ציורים: אחד של דבר יקר הנמצא ברשותם והיו מוכנים לוותר עליו בשביל מישהו שזקוק לו ובנוסף יציירו דבר יקר להם שלא היו מוותרים עליו אף פעם.

לאחר סיום היצירות הילדים יציגו את אשר ציירו וסביבם ינהלו דיון על היכולת שלנו (וגם על אי היכולת שלנו) לוותר על דברים יקרים מאד לטובת האחר.

מתנה יקרת ערך

4. תשרי: שיתוף והשתתפות
כתה א' תעבוד סביב שני המדרשים, כתת הגן תיחשף רק למדרש הראשון.

מטרת השיעור:

הילדים יעסקו בחשיבות שיתוף ידע ומידע ולכתה א' וגם בסכנות שבכך.

פעילות פתיחה:

נציג בפני התלמידים תמונה של משה עם לוחות הברית בידיו ונשאל:

מה רואים בתמונה? מה מחזיק האיש בידו ומיהו?

מה נתן אלוהים למשה בהר סיני?

איך התורה הגיעה אלינו? איך אנחנו יודעים מה אמר אלוהים למשה בהר סיני?

תארו לעצמכם שמה היה יורד מהר סיני ואומר שאלוהים נתן רק לו את התורה והוא אינו מגלה לאף אחד מה כתוב בה, האם היא הייתה נשאת שימושית לאורך שנים? האם היינו זוכרים אותה עד היום?
בואו נראה איך משה יצר מצב שגם היום אנו יודעים מה אלוהים אמר לו בסיני:

מֹשֶׁה קָבַל תּוֹרָה מִסִּינַי,

וּמִסֵּרָה לַיהוֹשֻׁעַ,

וַיהוֹשֻׁעַ לְזִקְנִים,

וְזִקְנִים לְנְבִיאִים,

וּנְבִיאִים מִסֵּרוּהָ לְאַנְשֵׁי כְּנָסֶת הַגְּדוּלָּה.

מסכת אבות פרק א, משנה א

קריאה יחסה:

מה העבירו האנשים שבמשנה זה לזה?

מה היה קורה לו לא היו מעבירים את הידע שלהם?

כיצד הם העבירו את התורה מאחד לשני?

איך העביר משה את התורה ליהושע?

האם העברת התורה מיהושע לזקנים הייתה בדרך אחרת?

(שוחחו על ההבדל בין שיתוף במידע עם אדם אחד לבין שיתוף עם אנשים רבים – במה זה

דומה? ובמה שונה?)

רלוויה:

מתי חשוב לשתף ידע? איזה ידע אני משתף עם החברים שלי?

מתי אני מתקשה לשתף בידע שיש לי?

הצהר לפעילות: למדו כאן את הלחן של שלמה גרוניך למשנה.

5. השוו עם הסיפור הבא:

בזמן שבית המקדש היה קיים, היו משפחות מסומות של כהנים שהיו להן תפקידים מיחדים רק להן. אחת המשפחות, "בית גרמו" שמה, הייתה אחראית על הכנת "לחם הפנים" שהיה נאפה בבית המקדש ולא הסכימה אותה משפחה למסור את המתכון לאנשים אחרים.

הביאו אמנים מיחדים מאלכסנדריה שיאפו במקומם את לחם הפנים, ולא הצליחו לאפות כמותם, והלחם שאפו התעפש. רצו להחזיר את בית גרמו לתפקידם, והם לא הסכימו אלא אם יכפילו להם את שקרם.

שאלו אותם: מדוע אין אתם רוצים ללמד אנשים אחרים את המלאכה הזאת?

ענו להם: מסרת היא בדינו מאבותינו שבית המקדש הזה עתיד להחרב ואנו חוששים שילמדו אנשים שאינם ראויים את האמנות הזאת, ויעשו כן לעבודה זרה.
על-פי תלמוד ירושלמי, מסכת שקלים פרק ה', הלכה א'

מקור המדרש:

"תנו רבנן: בית גרמו היו בקיאיין במעשה לחם הפנים ולא רצו ללמד; שלחו חכמים והביאו אומנין מאלכסנדריא של מצרים, והיו יודעין לאפות כמותן ולא היו יודעין לרדות (מן התנור) כמותן; שהללו מסיקין מבחוץ ואופין מבחוץ (שהללו שבאו מן האלכסנדריא, לפי שלא יודעים לרדות מן התנור שלא יהא נשבר, לפי שהוא עשוי כמין תיבה פרוצה כמין ספינה, היו יראים לדבקם מבפנים לתנור ואופין אותן מבחוץ); והללו מסיקין מבפנים ואופין מבפנים; הללו פיתן מתעפשת והללו אין פיתן מתעפשת; כששמעו חכמים בדבר, אמרו: כל מה שברא הקב"ה - לכבודו בראו, שנאמר: "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו וצרתיו אף עשיתיו" [16] וחזרו בית גרמו למקומן שלחו להם חכמים ולא באו; כפלו להם שכרן ובאו; בכל יום היו נוטלין שנים עשר מנה והיום עשרים וארבעה; רבי יהודה אומר: בכל יום עשרים וארבעה, והיום ארבעים ושמונה. אמרו להם (לבית גרמו) חכמים: מה ראיתם שלא ללמד? אמרו להם: יודעין היו של בית אבא שבית זה עתיד ליחרב, שמא ילמוד אדם שאינו מהוגן, וילך ויעבוד עבודה זרה בכך"

קריאה יחסה

- מדוע לא שיתפה משפחת גרמו את הידע שהיה לה עם אנשים נוספים?
- מה דעתכם על תשובת המשפחה?
- מתי מסירת ידע יכולה להיות בעייתית או מסוכנת?

העו מין הסיפורים: איך יודעים איזה מידע מותר ורצוי לשתף ואיזה אסור ומסוכן.